

Korruptionens utveckling under finanskrisen

SEBASTIAN JÄVERVALL

är doktorand i nationalekonomi vid Uppsala universitet och var tidigare forskningsassistent vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN). Han har en masterexamen i ekonomi från Stockholms universitet. sjavervall@gmail.com

Korruption är högre i låginkomstländer. Vad detta beror på vet vi dock relativt lite om. En hypotes är att korruption förhindrar ekonomisk utveckling på grund av att det avskräcker investeringar. Förhållandet kan emellertid också bero på det omvända, dvs att korruption tilltar som följd av låg ekonomisk tillväxt. Denna artikel utnyttjar finanskrisens påverkan på världsekonomin för att analysera hur en negativ ekonomisk chock påverkar länders aggregerade nivåer av mutbetalningar. Låg- och medelinkomstländer som under krisen drabbades av större inkomstförluster per capita tycks ha erfårit en relativ ökning i antalet utkrävda mutbetalningar bland företag verksamma i privat sektor.

Många fattiga länder kännetecknas av bristfälliga institutioner som gör det svårt att hålla beslutsfattare ansvariga för sina beslut. I sådana miljöer finns en risk för korruption, dvs att individer använder sin maktställning för egen vinning (Besley 2006; Mauro 1995; Svensson 2005). Internationella policynätverk och forskare är överens om att korruption är ett hinder för länders potentiella ekonomiska utveckling. En anledning är att investeringsviljan hämmas till följd av att företag krävs på mutbetalningar för att kunna bedriva sin verksamhet.¹ Denna problematik är särskilt allvarlig i många av världens fattigaste länder.

Emellertid råder en övertygelse bland många akademiker och beslutsfattare att korruption, givet rätt förutsättningar, går att förhindra (Olken och Pande 2012). Men vilka är dessa förutsättningar och hur lätt är det att utforma policybeslut så att de får korruptionshindrande effekter?

Förhållandet mellan korruption och ekonomisk tillväxt är inget nytt forskningsämne. I bred bemärkelse har forskningen kunnat påvisa en korrelation mellan höga nivåer av korruption och svag ekonomisk utveckling.² Betydligt färre studier har dock undersökt om detta förhållande kan bero på en omvänd kausal länk. Det vill säga att växande ekonomisk aktivitet förhindrar korruption från att frodas. Denna artikel undersöker hur en negativ ekonomisk chock påverkar företagens aggregerade nivåer av mutbetalningar i låg- och medelinkomstländer. Detta görs genom att granska samspillet mellan företag och korruperade ämbetsmän när den övergripande ekonomiska aktiviteten i ett land avtar. Den ekonomiska chocken

Jag tackar Sebastian Axbard, Niklas Bengtsson, Roza Khoban, Andreas Madestam och Anna Tompsett för värdefulla synpunkter och kommentarer.

¹ Detta kan bl a innefatta mutbetalningar för att få tillgång till vattenledningar, elektricitet eller rent utav försäljningstillstånd.

² Se Olken och Pande (2012) och Svensson (2005) för översiktsstudier om korruption och Acemoglu m fl (2005) för en översikt om hur institutioner i allmänhet påverkar ekonomisk utveckling.

utgörs av finanskrisen som drabbade världsekonomin under 2008. Idén är att finanskrisen utgör en global ekonomisk chock som bör vara orelaterad till nationella bestämningsfaktorer av korruption annat än via den förminskade ekonomiska aktiviteten. Krisen kan därför betraktas som ett naturligt experiment. Fördelen med denna metod är att det är mindre troligt att andra faktorer, som kan påverka både ekonomisk tillväxt och korruption, förklarar resultatet. Punktskattningarna indikerar att länder som under krisen drabbades av större inkomstförluster per capita tycks ha erfårit en relativ ökning av andelen företag som betalar mutor.

Det finns flera kanaler genom vilken förändringen i BNP per capita under finanskrisen kan ha påverkat antalet mutor. Dels är det tänkbart att mutbetalningar fungerar som kompensationsmedel vid förluster av disponibel inkomst. Med andra ord: när byråkraters hederligt intjänade inkomster krymper till följd av en ekonomisk kris, så ökar deras benägenhet att kräva mutor.³ Samtidigt kan en alternativ mekanism utrönas från utbudssidan. Det vill säga att fler företag tvingas att betala mutor för att överleva i det försämrade makroekonomiska klimatet. Att förstå dynamiken mellan korrupta byråkraters villighet att utkräva mutbetalningar, såväl som företagens benägenhet att betala dem, kan därför vara av stor vikt vid utformandet av korruptionsbekämpande policybeslut.

Artikeln är disponerad enligt följande. I nästa avsnitt redogörs för tidigare studier inom området och hur denna studie förhåller sig till dessa. Avsnitt 2 beskriver datamaterialet och presenterar studiens resultat. I avsnitt 3 granskas resultatets validitet genom olika falsifieringsövningar. Avsnitt 4 avslutar artikeln med några avrundande kommentarer.

1. Tidigare studier

Teoretiskt anses ofta korruption reducera incitament för både inhemska och utländska investeringar och har därigenom hämmande effekter på ekonomisk tillväxt (Mauro 1995; Wei 1999). Dessa teorier är dock svåra att testa empiriskt. Eftersom korrupta gärningar är illegala är det sannolikt att individer som begår sådana typer av brott döljer sitt beteende för allmänheten. Direkta observationer av korruption är därför mycket svåra att göra. Forskningen har i stället förlitat sig på alternativa mått för att kvantifiera korruption i världens länder.

I Svensson (2005) ges en översikt av dessa mått samt en beskrivning av deras för- och nackdelar. I synnerhet görs en distinktion mellan korruptionsmått som är av ordinal, respektive kardinal karaktär. Corruption Perception Index (CPI) (av Transparency International) och Control of Corruption (CC) (av Kaufmann, Kraay och Mastruzzi) är två exempel på ordinala korruptionsmått. CPI och CC baseras på experters bedömningar och är kalibrerade för att kunna rangordna länder längs en gemensam korruptionsskala. Definitionsmässigt betyder det att dessa variabler mäter län-

³ Denna mekanism har bl a dokumenterats av Borcan m fl (2014).

ders korruptionsnivåer i relation till varandra snarare än faktisk korruption inom länder.⁴

Svensson nämner särskilt surveyundersökningarna EBRD-World Bank Business Environment and Enterprise Performance (BEEPS) och The International Crime Victim Surveys (ICVS) som exempel på kardinala korruptionsmått. Eftersom dessa undersökningar tar reda på företags (BEEPS) och individers (ICVS) egna erfarenheter av korruption, anses de vara mer tillförlitliga än de ordinala mätetalen. Emellertid har de sämre täckning av länder och över tid.⁵

Forskningsfältets andra problem rör identifikation av kausala mekanismer. Trots att det finns bevis för att korruption är högre i fattiga länder så vet vi relativt lite om vad det beror på. En vanlig hypotes är att korruption gör företagen mindre villiga att investera, vilket i sin tur dämpar ekonomisk tillväxt. Om denna länk kan sägas reflektera kausalitet eller korrelation har emellertid inte kunnat påvisas.

De studier som i stället har hypotesen att låg tillväxt kan vara en drivfaktor för korruption har typiskt sett förlitat sig på geografiska egenskaper, såsom avstånd till ekvatorn, som instrumentvariabel för ekonomisk tillväxt (Treisman 2000). Resonemanget är att länder med varmare klimat i genomsnitt har lägre produktivitet. Detta kan användas som identifikation då avståndet till ekvatorn kan anses vara orelaterat till korruption annat än via den lägre produktiviteten.⁶

En färsk studie som förenar mer rättvisande mått på korruption med kvasiexperimentella identifikationsmetoder är Bai m fl (2016). Studien är baserad på företagsdata från Vietnam och analyserar hur exogena förbättringar i företagets produktionsteknologi påverkar storleken på deras utkrävda mutbetalningar. Eftersom teknologiska chocker kan tänkas påverka industrier runtom i Vietnam, samtidigt som de är orelaterade till provinssiella nivåer av korruption, möjliggörs skattning av den kausala effekten av företagstillväxt på korruption. Deras resultat indikerar att företag som är verksamma inom industrier med relativt hög tillväxt betalar i genomsnitt färre mutor som andel av sin vinst. Resultatet är anmärkningsvärt, men på

⁴ Subjektiva expertbedömningar som dessa mätetal baseras på har även visats vara problematiska i andra avseenden. Olken (2009) visar hur generella uppfattningar om korruption kan vara gravt missvisande när de jämförs med mer objektiva sätt att mäta. En möjlig förklaring är att korrupta ämbetsmän är skickliga i att dölja sitt beteende för allmänheten.

⁵ Det finns även andra viktiga restriktioner för detta sätt att mäta korruption. Gueorguiev och Malesky (2012) resonerar att mutbetalningar i vissa fall kan hjälpa företag att kringgå trögörliga byråkratiska processer, såsom att skaffa olika typer av tillstånd. Därför finns en risk att antalet mutbetalningar underrapporteras.

⁶ Treismans studie är emellertid begränsad på grund av att den identifierande variationen baseras på tvärsnittsdata. Resultatet tar därför inte hänsyn till tidsvarierande faktorer som kan påverka både korruption och ekonomisk tillväxt. Ett annat exempel på detta är Ivlevs och Hinks (2015). På liknande sätt som i denna artikel studeras vilken effekt den globala ekonomiska krisen under år 2008 och 2009 hade på människors villighet att betala mutor. De finner att individer som upplevde att de drabbades hårdare av krisen betalade fler mutor i genomsnitt. Deras analys är också baserad på tvärsnittsdata (tagna från 2010). Således kan det inte uteslutas att krisen slog särskilt hårt mot de individer som var mer benägna att muta redan före finans-krisen.

grund av att studien är baserad på geografiskt lokala omständigheter är det inte uppenbart att korruption på en aggregerad nivå har minskat till följd av företagets tillväxt. Det är inte heller säkert att resultatet gäller för andra länder.

Till skillnad från studien av Bai m fl undersöks i denna artikel en aggregerad, snarare än relativ chock i form av finanskrisen. Merparten av ekonomisk teori berör aggregerade chocker vilka förändrar den övergripande ekonomiska aktiviteten och har en direkt inverkan på korrupta byråkraters och deras familjers ekonomiska situation, vilket i sin tur kan påverka deras benägenhet att utkräva mutbetalningar. Denna studie ämnar ta hänsyn till sådan dynamik och skatta en allmän jämviktseffekt, snarare än en lokal sådan.⁷ Tack vare att analysen utförs med data från fler länder har den en högre extern validitet än befintlig forskning.

2. Vilken effekt hade finanskrisen på företagens mutbetalningar?

För att undersöka sambandet mellan antalet mutbetalningar och den negativa ekonomiska utvecklingen under finanskrisen används statistik från databasen World Bank Enterprise Surveys (WBES). Denna surveyundersökning innehåller information om totalt 130 000 företag verksamma i privat sektor runtom i världen. En särskild del av undersökningen rör företagets erfarenheter av korruption, vilka används av Världsbanken för att uppskatta den totala andelen företag som betalar mutor i respektive land. Denna andel kommer att utnyttjas som primär korruptionsindikator i föreliggande studie.

Det finns flera fördelar med att utnyttja WBES data. För det första är mutincidensen ett kardinalt korruptionsmått och därför ett mer tillförlitligt sätt att mäta faktisk korruption jämfört med de ordinala mätetalen (Olken och Pande 2012, s 482–483).⁸ För det andra täcker WBES fler länder än individundersökningen ICVS, vars senast genomförda undersökning (2010) endast inkluderade sju länder. Att använda WBES data är således det lämpligaste alternativet för att på ett trovärdigt och meningsfullt sätt studera ett fenomen som rör perioden då finanskrisen drabbade världsekonomin.⁹

För att identifiera ett eventuellt samband mellan den aggregerade mutbetalningsincidensen och den ekonomiska utvecklingen under finanskrisen krävs att varje land observeras minst en gång före respektive efter krisens nedslag i tiden. En olycklig begränsning i WBES är att olika länder undersöks vid olika tillfällen, samtidigt som äldre undersökningar sällan är repre-

⁷ Acemoglu (2010) och Deaton (2010) menar att det är av särskild vikt för utvecklingsekonomiska studier att ta hänsyn till allmänna jämviktseffekter. Resultaten riskerar annars att baseras på lokala omständigheter vilka är av mindre vikt vid formulerandet av generella policyrekommendationer.

⁸ Datainsamlingsmetoden i WBES är dessutom besläktad med den i BEEPS-undersökningen och bygger till stor del på samma statistiska underlag.

⁹ Dock bör det noteras att studien enbart undersöker en enskild dimension av korruption: mutbetalningar för företag i privat sektor.

sentativa över tid. Därför avgränsas studien till ett icke-slumpmässigt urval av 39 låg- och medelinkomstländer som uppfyller kriteriet om att vara jämförbara över tid och observeras minst en gång före respektive efter finanskrisen.¹⁰ Differensen i den aggregerade mutbetalningsincidensen före och efter finanskrisen ger förändringen i andelen företag som betalat minst en muta under året då undersökningen genomfördes.

Magnituden av finanskrisen kvantifieras genom att beräkna den första differensen av (logaritmerad) BNP per capita mellan 2008 och 2009.¹¹ Transformationen ser till att ekonomisk tillväxt görs obunden av korrup­tion då finanskrisen kan anses vara en exogen faktor vars påverkan de nationella aktörerna inte har inflytande över. Icke desto mindre uppstår ett identifikationsproblem om finanskrisens påverkan var systematiskt korrelerad med länders korruptionsnivåer före krisen. Denna problematik diskuteras vidare i sektion 3.

Inom detta empiriska ramverk skattas följande regressionsmodell med minsta kvadratmetoden (OLS):

$$\Delta \text{Mutor}_l = \alpha + \beta \Delta \ln \text{BNP}_{l2008-2009} + \varepsilon_l \quad (1)$$

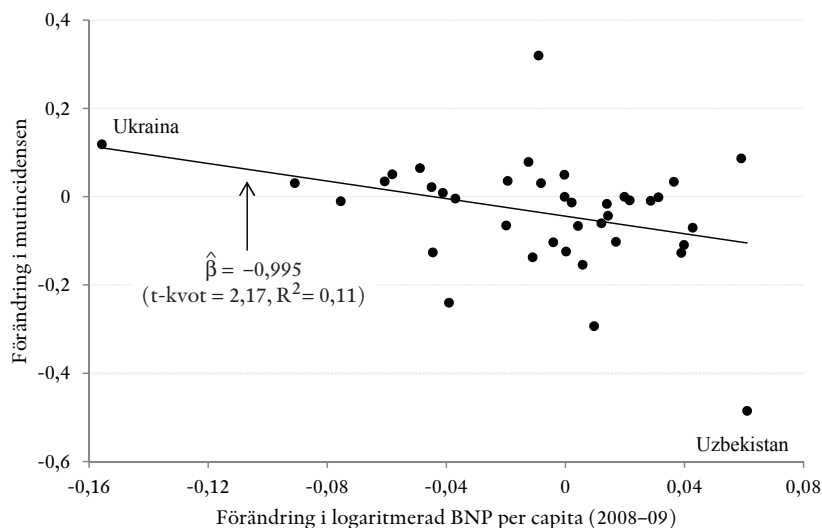
där ΔMutor_l noterar förändringen i företagsspecifika mutrapporteringar aggregerade till landsnivå för land l mellan observationer före respektive efter finanskrisen. $\Delta \ln \text{BNP}_{l2008-2009}$ noterar förändringen i logaritmerad BNP per capita mellan år 2008 och 2009 för land l och ε_l är en residualterm klustrad på landsnivå. α är modellens intercept och β fångar i vilken utsträckning finanskrisen förändrade antalet mutbetalningar. Eftersom modellen uttrycks i differenser kommer andra relevanta faktorer, som är konstanta mellan de två mätperioderna, att kontrolleras för.

För att tolka punktskattningen $\hat{\beta}$ som den kausala effekten av en negativ ekonomisk chock på mutbetalningar krävs ett antagande om parallella trender. Det vill säga att länder som drabbades relativt hårt, respektive lindrigt, hade haft liknande (parallella) förändringar i mutbetalningsincidensen i frånvaro av den ekonomiska krisen. Detta antagande går inte att formellt testa, men kan utvärderas genom att studera hur laggade korruptionsmått samvarierar med förändringen i BNP per capita under krisen (se avsnitt 3). Eftersom tidigare studier funnit belägg för att ekonomisk tillväxt har en fördrivande effekt på korrup­tion formuleras följande hypotes: Företag verksamma i länder där finanskrisen slog särskilt hårt mot den inhemska ekonomin kommer, allt annat lika, att uppleva relativa ökningar i antalet utkrävda mutor. Med andra ord förväntas modellen generera en negativ genomsnittseffekt ($\hat{\beta} < 0$).

Figur 1 visar grafiskt resultatet av att skatta ekvation (1). Lutningen på den räta linjen reflekterar storleken på punktskattningen av β . Från figuren kan det utläsas att majoriteten av länderna som ingår i analysen har

¹⁰ De 39 länderna är spridda över 10 områden (baserat på FN:s indelning av makrogeografiska underregioner) och 4 kontinenter.

¹¹ Per capita BNP-data är samlad från Världsbankens indikator databas (World Bank Development Indicators) och är beräknad i reella termer (2005 anger basåret).

Figur 1
Förhållandet mellan förändringen i mutincidensen och förändringen i BNP per capita under finanskrisen (2008–09).

Ann: Figuren illustrerar resultatet av att estimera ekvation (1). Lutningen på den räta linjen tolkas som punktskattningen från samma ekvation. Varje cirkel representerar ett land. Regressionsmodellen är skattad för hela urvalet av 39 länder.

Källa: World Bank Development Indicators, World Bank Enterprise Surveys samt egna beräkningar.

en tillväxttakt kring noll procent mellan 2008 och 2009.¹² Den negativt lutande linjen indikerar att länder som drabbades värre i termer av per capita inkomstförluster tycks ha erfarit en relativ ökning i mutincidensen efter 2008. Då förändringen i BNP per capita uttrycks i logaritmer ska punktskattningen av $\hat{\beta}$ tolkas som effekten av en procentuell förändring i BNP per capita mellan år 2008 och 2009. Ett räkneexempel ger vid handen att en procentenhets minskning i BNP per capita under finanskrisen predicerar en förändring i mutincidensen med nästan en procentenhet ($-0,01 \times -0,995 = 0,0095$). Punktskattningen är signifikant skild från noll med 95 procents sannolikhet ($t\text{-kvot} = -2,17$).¹³

Figur 1 visar även på en viss spridning bland länderna. Ukraina och Uzbekistan är två särskilt utstickande observationer. Dessa länder står för den lägsta respektive högsta tillväxttakten under finanskrisen.¹⁴

¹² Medelvärde för förändringen i (logaritmerad) BNP per capita mellan 2008 och 2009 för dessa länder är $-0,008$.

¹³ Det är viktigt att notera att den skattade effekten inte kan separeras från andra globala förändringar som kan ha ägt rum samtidigt. Å andra sidan gör den ekonomiska chocken till följd av finanskrisen ett tydligt nedslag i tiden och är utan tvivel den största globala förändringen under denna period. Sålunda är det mindre troligt att andra globala omständigheter förklarar fallet i BNP per capita.

¹⁴ Om Ukraina och Uzbekistan exkluderas från analysen så förminskas koefficienten till $-0,402$ och är inte längre statistiskt signifikant. Därmed finns en överhängande risk att dessa två länder driver resultatet. Analysen i Jävervall (2015) visar dock att resultatet, utan dessa länder, ändå är konsistent om faktorer såsom institutioner kontrolleras för. Trots att detta stöder studiens huvudresultat belyser det återigen det faktum att analysen, på grund av databegränsningar, är baserad på få observationer.

3. Känslighetsanalys

Det finns flera anledningar till att kritiskt reflektera över dessa resultat. En första invändning är att resultaten fångar förändringar i andra variabler som samvarierar både med tillväxt och förändringar i korruption. Det vill säga att andra mekanismer ligger bakom det mönster som illustreras i figur 1. En andra invändning är att resultaten speglar att länder som drabbades hårdare under krisen var på väg att drabbas av mer korruption före den faktiska nedgången i BNP per capita, vilket innebär att antagandet om parallella korruptionstrender ej är uppfyllt. I detta avsnitt bemöts dessa typer av invändningar genom två falsifieringsövningar.

Kontrollvariabler

Vilka andra mekanismer kan ligga bakom huvudresultatet? Det finns flera tänkbara kandidater. Till exempel reformerade många länder sina finansiella regelverk i ljuset av finanskrisen. Tidigare forskning har visat att fler regleringar, som försvårar för inträde på marknaden, är associerat med högre nivåer av korruption (Djankov m fl 2002; Svensson 2005). Med andra ord kan förändrade regelverk till följd av finanskrisen vara en alternativ orsak till ökningen i antalet mutbetalningar.

En annan besläktad invändning berör den identifierande variationen. Vad förklarar varför vissa länder hade positiv tillväxt under krisen, medan andra negativ? En möjlighet är att länderna hade lika stor ”chockvariation” relaterad till krisen, men på grund av olika lokala faktorer erfor olika djupa nedgångar i tillväxt. I vissa länder agerade centralbankerna omedelbart för att dämpa krisens effekter och i andra inte. Detta skulle kunna vara en anledning till varför figur 1 visar på stor spridning i den faktiska BNP-förändringen.

Sammantaget belyser dessa invändningar att olika nationella beslut, snarare än finansiell kris, kan vara alternativa drivkrafter bakom resultatet. Genom att hålla sådana faktorer konstanta kan vissa av dessa alternativa hypoteser bemötas. Detta görs genom att addera kontrollvariabler till den tidigare beskrivna regressionsmodellen. Om punktskattningen är känslig vid kontroll för andra variabler kan det tyda på att identifikationsmetoden är bristfällig medan det motsatta skulle ge stöd till dess validitet. Dock råder vissa restriktioner för vad som kan inkluderas i regressionsmodellen. En tumregel är att undvika att kontrollera för faktorer som antas förändras till följd av den förklarande variabeln, i detta fall den faktiska nedgången i BNP per capita under finanskrisen.¹⁵

Tabell 1 redovisar regressioner av mutincidensen på tillväxtchocken där en handfull indikatorer på institutionell kvalitet kontrolleras för. Idén är att förändringar i länders institutionella ramverk fångar lokala bestämningsfaktorer av korruption och tillväxt, men är för trögörliga för att vara relaterade till den temporära nedgången i BNP per capita under krisen.

¹⁵ Se Angrist och Pischke (2009) för en mer detaljerad diskussion om vad som kännetecknar bra, respektive dåliga, kontrollvariabler.

Beroende variabel	Δ Mutor _{<i>l</i>}					
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
$\Delta \ln \text{BNP}_l(2008-09)$	-1,189** (0,468)	-1,174** (0,433)	-1,119** (0,423)	-1,213*** (0,423)	-1,197** (0,527)	-1,445** (0,543)
$\Delta \text{Rule of law}_l$	0,215** (0,082)					0,058 (0,114)
$\Delta \text{Government effectiveness}_l$		0,155 (0,138)				0,015 (0,105)
$\Delta \text{Voice and accountability}_l$			0,334** (0,155)			0,305 (0,192)
$\Delta \text{Political stability}_l$				0,106 (0,082)		0,065 (0,0850)
$\Delta \text{Regulatory quality}_l$					0,130 (0,101)	0,083 (0,141)
Antal länder	39	39	39	39	39	39
R ²	0,203	0,160	0,262	0,204	0,151	0,356

Tabell 1
Effekten av förändringen i BNP per capita under finanskrisen på mutincidensen givet kontroll för institutionella variabler.

Anm. Beroende variabel: Förändringen i mutincidensen för observationer tagna före respektive efter finanskrisen i land *l*. Förklarande variabel: förändringen i BNP per capita mellan 2008 och 2009 för land *l*. Institutionella kontrollvariabler: *Rule of law* (rättssäkerhet), *Government effectiveness* (kvaliteten på offentliga tjänster), *Voice and accountability* (i vilken utsträckning folket är inkluderade i statsapparaten), *Political stability* (sannolikheten för politisk orolighet i form av politiskt våld eller terrorism) samt *Regulatory quality* (statens förmåga att formulera och genomföra policys och reformer). Samtliga kontrollvariabler mäts på skalan -2,5 till 2,5 där lägre värden indikerar sämre institutionell kvalitet. Kontrollvariablerna uttrycks som förändringar i de institutionella variablernas medelvärden under åren före respektive efter krisen. Cellerna visar skattade koefficienter med robusta standardfel, klustrade på landsnivå, inom parentes. *** indikerar statistisk signifikans på 1 procents nivå och ** på 5 procents nivå.

Källa: World Bank Development Indicators, World Bank Enterprise Surveys, Worldwide Governance Indicators samt egna beräkningar.

Av tabellen framgår att ingen av de institutionella kontrollvariablerna har någon större påverkan på huvudresultatet. Punktskattningen för tillväxtchocken under finanskrisen är i stort sett densamma genom hela övningen. Om något tyder uppgifterna i tabellen på att magnituden av effekten är underskattad.

Trots att detta stöder påståendet att tillväxtchocken under krisen driver förändringen i mutbetalningar står resultatet inför vissa tolkningsutmaningar. Många lokala beslut kan ha fattats som ett resultat av den faktiska nedgången i BNP. Sådana endogena faktorer kan inte kontrolleras för inom detta empiriska ramverk (Angrist och Pischke 2009). Därför är det viktigt att poängtera att det finns ett osäkerhetsmoment gällande vilken kanal den ovan skattade effekten verkar genom. Till exempel är det ovisst huruvida effekten av den negativa ekonomiska chocken verkar genom minskade investeringar eller genom förändrade regleringar till följd av finanskrisen.

Tabell 2
Trender i korruption
före krisen och placebo-
botester.

Beroende variabel	ΔCPI_l	ΔCC_l	ΔMutor_l	$\Delta \ln \text{BNP}_l(2008-09)$
	(1)	(2)	(3)	(4)
$\Delta \ln \text{BNP}_l(2008-09)$	0,477 (1,769)	2,243** (1,046)		
$\Delta \ln \text{BNP}_l(2003-07)$			0,354 (0,252)	0,007 (0,061)
Antal länder	35	39	39	39
R ²	0,001	0,165	0,082	0,000

Anm: Beroende variabler: Förändringen i Corruption Perception Index (CPI) mellan 2003 och 2007 för land *l* (kolumn 1), förändringen i Control of Corruption (CC) mellan 2003 och 2007 för land *l* (kolumn 2), förändringen i mutincidensen för observationer tagna före respektive efter finanskrisen i land *l* (kolumn 3), förändringen i BNP per capita mellan 2008 och 2009 för land *l* (kolumn 4). I kolumn (1) saknas fyra länder vilket beror på bristande data i CPI-variabeln. Att använda differensen mellan 2007 och 2004, 2005 eller 2006 (där samtliga länder är inkluderade) ger emellertid samma resultat. Även resultaten i kolumn (2) to m (4) är robusta mot alternativa val av trendperiod. Cellerna visar skattade koefficienter med robusta standardfel, klustrade på landsnivå, inom parentes. ** indikerar statistisk signifikans på 5 procents nivå.

Källa: Transparency International, World Bank Development Indicators, World Bank Enterprise Surveys, Worldwide Governance Indicators samt egna beräkningar.

Parallella trender?

Om de drabbade länderna hade olika förväntade trender i mutincidensen under åren som ledde fram till krisen riskerar resultatet att vara missvisande. Om det inte finns några observerbara skillnader i länders trender av mutbetalningar före krisen är det desto mer troligt att den skattade effekten kan tolkas i linje med den anförda identifikationsstrategin. För att undersöka detta studeras hur laggade förändringar i korruption samvarierar med nedgången i BNP per capita under krisen. Eftersom tidsserier över mutincidensen inte existerar för perioden före finanskrisen undersöks i stället trender i två ordinala korruptionsmått: CPI och CC.¹⁶

Utöver detta genomförs falsifieringsövningar i form av placebo-botester. I dessa regressioner undersöks huruvida förändringar i BNP per capita åren innan krisen kan förklara förändringen i mutincidensen såväl som storleken på den ekonomiska chocken. Om placebo-testerna genererar statistiskt signifikanta estimat skulle det tyda på att andra faktorer ligger bakom resultatet. I tabell 2 redovisas resultaten av dessa falsifieringsövningar.

Av kolumn (1) framgår att förändringen i BNP per capita mellan 2008 och 2009 inte samvarierar med tidigare trender i CPI. I kolumn (2) skattas emellertid ett positivt och statistiskt signifikant samband mellan den ekonomiska utvecklingen under krisen och tidigare trender i CC. Detta indikerar att länder med lägre tillväxttakt mellan 2008 och 2009 var på väg

¹⁶ I avsnitt 2 konstaterades att CPI och CC riskerar att vara missvisande om korruptionens *de facto* utbredning. All analys som involverar dessa mått är därför associerad med viss osäkerhet kring hur mycket och vilken sorts korruption som faktiskt fångas upp.

att drabbas av mer korruption redan före krisen och strider därmed mot antagandet om parallella trender.¹⁷ Dock är det anmärkningsvärt att varken CPI eller CC är starkt korrelerade med mutincidensvariabeln vilket gör det desto mer osäkert vad detta samband betyder.¹⁸

I kolumn (3) och (4) redovisas resultaten från placeboregressionerna. Dessa undersöker om tidigare trender i BNP per capita kan förklara förändringen i såväl mutincidensen som storleken på tillväxtchocken under finanskrisen – vilket de inte borde kunna om huvudresultatet ska tolkas i linje med den anförda identifikationsstrategin. Resultatet av placebo-testet stöder antagandet bakom identifikationsstrategin, att variationen i tillväxt under finanskrisen är exogen. Tidigare trender i per capita BNP kan varken förklara storleken på tillväxtchocken under finanskrisen eller förändringen i mutincidensen.

4. Avslutande diskussion

Forskningen om sambandet mellan ekonomisk tillväxt och korruption kännetecknas av osäkerhet gällande de kausala mekanismerna. Ny och mer trovärdig data, såväl som bättre rustade identifikationsmetoder, har dock öppnat upp för en ny forskningsväg med förbättrade möjligheter till att isolera kausala orsakssamband. Artikeln av Bai m fl (2016) är ett exempel på detta. Deras resultat är emellertid inte tillräckliga för att sätta punkt för diskussionen om hur ekonomisk tillväxt och korruption samvarierar. Målet med den här studien har varit att bidra till denna forskning och diskussion genom en analys på aggregerad nivå, med särskilt fokus på hur korruption kan utvecklas under allvarlig ekonomisk kris.

Studien är baserad på ett relativt litet urval av länder, men tack vare den geografiska spridningen finns det anledning att tro att resultaten går att generalisera. Resultatet visar att länder som under finanskrisen drabbades av större inkomstförluster per capita även drabbades av en relativ ökning i antalet mutbetalningar. Detta är i linje med de fåtal tidigare studier som angripit problemet på liknande sätt (Treisman 2000; Bai m fl 2016) och tycks överensstämma med anekdotiska bevis baserade på experters utlåtanden.

Trots att huvudresultatet är robust mot ett flertal falsifieringstester så går det inte att med säkerhet fastställa att sämre ekonomiska tider är det som driver förändringen i mutincidensen. Detta beror på att det finns vissa

¹⁷ Notera att skalan för indexmåtten baserade på expertbedömningar är kalibrerad så att högre värden indikerar lägre korruption. En positivt skattad effekt innebär således att länder med lägre tillväxt mellan 2008 och 2009 var på väg att bli mer korrupta redan före krisen.

¹⁸ I Järvall (2015) presenteras ytterligare analyser för att tydligt ta hänsyn till möjliga trendeffekter och utstickande observationer. Här konstrueras en instrumentvariabel baserad på globala ekonomiska chocker till industriens andel av BNP. Då globala chocker till industrier kan anses vara orelaterade till nationella bestämningsfaktorer av korruption samtidigt som de har förklarande kraft i förändringen i BNP per capita under finanskrisen så förses en alternativ källa av exogen variation i ekonomisk tillväxt. Resultatet tyder enligt denna metod på att magnituden av den skattade effekten är underskattad.

bevis för att länderna hade divergerande korruptionstrender redan innan de drabbades av ekonomisk kris. Dessutom står resultatet inför vissa tolkningsutmaningar. Till exempel kan olika lokala beslut till följd av finanskrisen ha påverkat såväl recessionens djup som förändringen i mutincidensen direkt, vilket inom detta empiriska ramverk inte kan uteslutas. Oavsett om denna invändning har någon betydelse eller ej pekar det mesta på att finanskrisens påverkan på länders ekonomi har spelat roll för hur korruptionen utvecklades i krisens eftermäle. En hypotes är att den skattade effekten speglar en jämvikt mellan företagets vilja att bjuda ut mutor å ena sidan och byråkraters efterfrågan på mutor å andra sidan. Vidare analys av dessa incitament är därför viktig för att förstå de bakomliggande mekanismerna.

Som slutord bör forskningen, i den mån det är möjligt, fortsätta att förlita sig på direkta erfarenheter av korruption snarare än just expertutlåtanden. Detta gäller både för de mikro- respektive makroorienterade forskningsdesignerna. Förhoppningen är att framtidens forskning, med hjälp av bättre data, kommer att kunna producera starkare bevis för vad som fungerar vid praktisk korruptionsbekämpning.

REFERENSER

- Acemoglu D (2010), "Theory, General Equilibrium and Political Economy in Development Economics", *Journal of Economic Perspectives*, vol 24, s 17–32.
- Acemoglu, D, S Johnson och J A Robinson (2005), "Institutions as a Fundamental Cause of Long-Run Growth", i Aghion, P och S Durlauf (red), *Handbook of Economic Growth*, Elsevier North-Holland, Amsterdam.
- Angrist, J och J-S Pischke (2009), *Mostly Harmless Econometrics: An Empiricist's Companion*, Princeton University Press, Princeton.
- Bai, J, S Jayachandran, E Malesky och B Olken (2016), "Firm Growth and Corruption: Empirical Evidence from Vietnam", NBER Working Paper 19483.
- Besley, T (2006), *Principled Agents? The Political Economy of Good Government*, Oxford University Press, New York.
- Borcan, O, M Lindahl och A Mitrut (2014), "The Impact of an Unexpected Wage Cut on Corruption: Evidence from a 'Xeroxed' Exam", *Journal of Public Economics*, vol 120, s 32–47.
- Deaton, A (2010), "Instruments, Randomization, and Learning about Development", *Journal of Economic Literature*, vol 48, s 424–455.
- Djankov, S, R La Porta, F Lopez-De-Silanes och A Shleifer (2002), "The Regulation of Entry", *Quarterly Journal of Economics*, vol 117, s 1–37.
- Gueorguiev, D och E Malesky (2012), "Foreign Investment and Bribery: A Firm-level Analysis of Corruption in Vietnam", *Journal of Asian Economics*, vol 23, s 111–129.
- Ivlevs A och T Hinks (2015), "Global Economic Crisis and Corruption", *Public Choice*, vol 162, s 425–445.
- Järvall, S (2015), "Can Economic Growth Curb Corruption? The Development of Bribery in Times of Crisis", masteruppsats, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet.
- Mauro, P (1995), "Corruption and Growth", *Quarterly Journal of Economics*, vol 110, s 681–712.
- Olken, B (2009), "Corruption Perceptions vs. Corruption Reality", *Journal of Public Economics*, vol 93, s 950–964.
- Olken, B och R Pande (2012), "Corruption in Developing Countries", *Annual Review of Economics*, vol 4, s 479–509.
- Svensson, J (2005), "Eight Questions about Corruption", *Journal of Economic Perspectives*, vol 19, s 19–42.
- Treisman, D (2000), "The Causes of Corruption: A Cross-National Study", *Journal of Public Economics*, vol 76, s 399–457.
- Wei, S-J (1999), "Corruption in Economic Development: Beneficial Grease, Minor Annoyance, or Major Obstacle?", Policy Research Working Paper 2048, World Bank, Washington.